

28.8.2015

Yksikön päällikkö

Kaupunginmuseon kannanotto Eerikinkatu 7 (4/69a/11) poikkeamispäätöshakemukseen

HEL 2015-006902 T 10 04 01

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 17.8.2015

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon kannanottoa koskien poikkeamispäätöshakemusta osoitteessa Eerikinkatu 7, Työväen rakennusyhtiö Elo. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Rakennushistoriaa

Eerikinkatu 7 asuinrakennukset on rakennuttanut helsinkiläisten ammattimiesten perustama Työväen rakennusyhtiö Elo. Rakennukset suunnitteli arkkitehti Aimo Eklund ja suunnittelutyö aloitettiin vuonna 1892. Rakennukset edustavat helsinkiläistä ”rakennusmestariuusrenessanssia”. Kohde jakautuu katu- ja piharakennuksiin, joista piharakennuksen pohjoisjulkisivu avautuu korttelin läpi nykyisen Annantalon muodostamaan avoimeen kaupunkitilaan. Tontin molemmat rakennukset suunniteltiin työväen asuintaloiksi. Niihin sijoittui pieniä toisiinsa sisäisiin yhteyksiin liittyviä työväenasuntoja. Katurakennuksen pohjakaava jäsentyy kahden sydänmuurin rajaamaan keskikäytävään ja niitä reunustaviin asuinhuoneisiin. Tiloja on sittemmin monin tavoin yhdistelty ja muutettu, ja ne ovat viimeksi olleet pienteollisuus- ja toimistokäytössä.

Kiinteistön asemakaava on vuodelta 1875 ja näin ollen vanhentunut. Tällä hetkellä tontti on rakennuskielossa. Kaupunginmuseo pitää tärkeänä että tontin asemakaava ajanmukaistetaan kohteen käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä, ja kohde varustetaan asianmukaisin rakennussuojelumääräyksin. Rakennusten alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut asuinrakennus.

Eerikinkatu 7 katurakennuksessa on neljä kerrosta ja piharakennuksessa viisi. Katurakennukseen sijoittuu ullakko ja kellari, piharakennuksella ei ole varsinaista ullakkoa. Katurakennuksen uusrenessanssityylin julkisivua jäsentävät keski- ja sivurisasiitit, harkotettu perusmuuri ja kerroksia erottavat vaakalistat. Kolmannen kerroksen ikkunat on kehystetty klassisin päätykolmioaihein. Julkisivu on rapattu ja nykyisin maalattu alkuperäisistä poikkeavin sinisin sävyin. Moderni terastirapattu liikekerros on vuodelta 1941 ja se avautuu

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Sofiankatu 4
Helsinki 00170
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu>
seo

Puhelin
+358 9 310 36630
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

28.8.2015

Yksikön päällikkö

suurin näyteikkunoin katutilaan. Sisäpihan julkisivut ovat pelkistetyt ja koristeettomat.

Kohteen porrashuoneet sisältyvät kaupunginmuseon porrashuoneinventointiin vuodelta 2009. A-porrashuone on arvotettu 2-luokkaan; porrashuone edustaa rakentamisaikakautensa laadukasta arkkitehtuuria. B-, C-, ja E-portaat on luokiteltu 3-luokkaan, johon luokitellaan tavanomaiset tai huomattavasti muutetut porrashuoneet. D-porrashuone on kiinteistön muutosvaiheissa purettu.

Eerikinkatu 7 tontin katu- ja piharakennus kuuluvat katunsa ja ympäristönsä vanhimpiin rakennuksiin, ja ovat näin ollen tyylillisen kerrostumansa tärkeitä edustajia osana Kampin kerroksellista kaupunkikuvaa. Yhdessä rakennukset muodostavat merkittävän parin suhteessa ympäristönsä arkkitehtuuriin. Rakennusten julkisivut ovat väritystä lukuun ottamatta säilyttäneet historialliset arvonsa.

Myöhemmät muutosvaiheet

Eerikinkatu 7 katurakennuksessa ja piharakennuksessa on tehty niiden valmistumisen jälkeen runsaasti muutostöitä. Kiinteistön kellaria on laajennettu vuonna 1928 pihakannella. Nykyisin kellariin sijoittuu mm. rakennuksen historiaan liittyvä alkuperäinen suurikokoinen kullanstanssauslaite 1940-luvulta. Laite on mielenkiintoinen kuriositeetti ja muistuma talon historiasta kello- ja jalometalliketju Westerbackin toimitilana. Sisätiloissa on myös jalometallien säilyttämiseen viittaavia holveja. Vuonna 1941 katujulkisivun liikekerros uudistettiin; liiketilojen ikkunajakoa muutettiin ja tiloja laajennettiin kellarin rakenteita purkamalla. Moderni liikekerroksen julkisivu terastirapattiin.

1950-luvulla kohteen asuntoja muutettiin pienteollisuus- ja toimistotiloiksi. Vuonna 1951 piharakennuksen kolmannen ja neljännen kerroksen tilojen väliseinät purettiin ja tilat muutettiin yhtenäisiksi työhuoneiksi. Lisäksi piha- ja katurakennus yhdistettiin toisiinsa uudella itäsiiven nivelosalla, ja sisäisiä yhteyksiä avattiin myös viereisen tontin Eerikinkatu 5 kiinteistöön. Samassa yhteydessä pihasiiven D-porras purettiin ja rakennukseen suunniteltiin ensimmäinen hissi. Vuonna 1955 katurakennuksen ylimmässä neljännessä kerroksessa avattiin tiloja poistamalla huoneiden välisiä seinärakenteita arkkitehti Ilmari Ahosen suunnitelmien mukaan. Suunnitelmien mukaisesti toteutettiin neljänteen kerrokseen uusi avara sisääntuloaula, josta avautui porrasyhteys käyttöön otetulle ullakolle. Sisääntuloaulaa koristaa myös avotakka. Sisääntuloaula portaineen on säilyttänyt tuolloisen muotonsa.

28.8.2015

Yksikön päällikkö

1970–1980-lukujen aikana asuntoja ja teollisia tiloja muutettiin edelleen toimistoiksi. Vuonna 1975 piharakennuksen teollisuustilat muutettiin toimistotiloiksi (SOK/ark. Pauli Lehtinen). Toinen hissi rakennettiin piharakennuksen länsisiipeen vuonna 1986 arkkitehti Helmer Löfströmin suunnitelmien mukaan. Vuonna 1987 porrashuoneisiin asennettiin uudet laakaovet, ilmeisesti myös sisäänkäyntien teräslasiovet periytyvät tästä muutosvaiheesta. Vuonna 1988 kiinteistön viimeiset asunnot katurakennuksen kolmannessa kerroksessa muutettiin toimistoiksi.

Arvotus

Eerikinkatu 7 rakennuksilla on 1800-luvun loppupuolen kertaustyylilien edustajana ja esimerkkinä rakennusaikansa työväenasumisen muodoista arvoa niin historiallisesta, kaupunkikuvallisesta kuin arkkitehtonisesta näkökulmasta. Kohteesta tulee laatia rakennushistoriaselvitys ja inventointi kaavoituksen ja suunnittelun lähtötiedoiksi. Kaupunginmuseon arvion mukaan rakennukset tulisi asemakaavamuutoksessa varustaa rakennussuojelumerkinnällä, joka kohdistuisi julkisivuihin sekä Eerikinkadun että Annantalon puolella, vesikattojen muotoon sekä arvokkaihin sisätiloihin. Suunnittelussa on oleellista vaalia kohteen korkeaa rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa.

Jatkossa Eerikinkatu 7 rakennuksen katu-, puisto- ja pihajulkisivujen rappaus ja värytys tulee palauttaa alkuperäistä ratkaisua seuraten. Pihajulkisivulle voidaan suunnitella hienovaraisia uusia ulokeparvekkeita, kokonaisuuteen sovittuen. Porrashuoneiden tilallinen ominaisuus ja alkuperäiset yksityiskohdat on tärkeää säilyttää. Pintakerrostutkimukset kertovat tilan alkuperäisestä väryksestä, joka voi toimia suunnittelun lähtökohtana.

Katurakennuksen alkuperäinen huonejako on säilynyt monin paikoin, mikä tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Kerrosten väliset alkuperäiset puiset välipohjat ja alakatot ovat oleellinen osa rakennusten alkuperäistä olemusta, joten niiden säilyttäminen on ensiarvoista. Myös kellarin säilyneet kappaholvit tulee säilyttää. Arvokkaihin sisätiloihin kuuluu katurakennuksen neljännessä kerroksessa arkkitehti Ilmari Ahosen suunnittelema aulatila. Aulan säilyttämisestä avotakkoineen nykyisessä muodossaan tulee tutkia. Rakennuksen kellarissa sijaitseva suurikokoinen kultasepäniikkeen stanssauslaite on persoonallinen kuriositeetti ja merkki rakennuksen menneestä käytöstä; laitteen säilyminen paikalla on suotavaa.

Kaupunginmuseon kanta

28.8.2015

Yksikön päällikkö

Käyttötarkoituksen osalta asuinkäyttö on luonteva Eerikinkatu 7 rakennukselle, rakennushistorialliset arvot suunnittelussa huomioon ottaen. Kaupunginmuseo puoltaa poikkeamishakemusta, tässä lausunnossa kirjatuin kommentein. Suunnittelutyössä rakennukseen tulee suhtautua kuin rakennussuojelukohteeseen. Kaupunginmuseo seuraa jatkosuunnittelua ja osallistuu kaavamuutoksen valmisteluun.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Postiosoite

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite

Sofiankatu 4
Helsinki 00170
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu>
seo

Puhelin

+358 9 310 36630

Faksi

+358 9 310 36664

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566